

tische neigingen; hij gaf niet alleen de stichtelijke levensgeschiedenissen van de lichtekooi en den lichtmis, van Jantje Naarstig en Piet Lui, hij maakte ook een prent waarop men zien kan hoe verkeerd perspectief er uit ziet, hij doceerde niet alleen in het ethische, doch ook, zooals hier blijkt, in het aesthetische.

Hoe onbelangrijk, want banaal, zijn schoonheidstype ook meestal is (dit komt vooral uit in zijn historische voorstellingen; waar hij zich erg uitslooft, sommige van zijn vrouwen en meisjes elders zijn ongetwijfeld van een natuurlijke charme), hij meende werkelijk de aesthetische wijsheid in pacht te hebben en voelde zich gedrongen de profane menschheid in het genot ervan te doen deelen. Hij was bovendien een kind van de 18e eeuw, de sceptische, vrijwel ideaal-looze, die, om toch iets te kunnen vereeren, zich haar eigen materialistische wijsheid tot afgod maakte; en uit vrees voor het onverklaarbare, zich be-

ijverde alles wijsneuzig te verklaren. In zijn theoretiseeren over de dingen die ten slotte voor een groot deel slechts door intuïtie worden begrepen, ontmoet hij een Lavater, die zijn kunst zoo weinig gezind was (zooals uit het weinige dat hij over H. schreef, blijkt).

Het moet evenwel erkend dat zijn geest, alhoewel pedant, niettemin esprit is, met de treffelijke weergave van de vele onbenuligheden en potsierlijkheden, in het dansen van de verschillende paren, neemt men de geheele onleesbare analysis gaarne op den koop toe — en gaat aan de mededeeling des makers, die den dans der beide voorgrondfiguren ter linker hand dan voor werkelijk gracieus uitgeeft liefst zonder al te veel critiek voorbij. De verklaring der

hierogliefachtige randteekeningen zijn door Hogarth zelf gegeven. No. 71 (boven aan de plaat) laat de verschillende figuren en houdingen, meestal van de belachelijke soort, zien die op het middendeel voorkomen. Als ik het wel begrijp, wil hij zeggen dat de afkeurenswaardige figuren rechte lijnen vormen, of met het geheele lichaam, of met een deel er van, en er aldus bij beweging stijve hoeken ontstaan. Andere houdingen worden grafisch voorgesteld door een cirkel, door een X, een D, een Z, enz. Slechts de alleenzaligmakende slangachtige schoonheidslijn, zooals men ze links van het vakje No. 71 ziet, kan als grafische voorstelling van een goede houding dienst doen. De rest

der vakjes dienen geloof ik, vooral om te bewijzen, dat die lijn in de klassieke kunst en in de natuur predominant is. De lezer zoeken overigens zelf uit.

Waar het vooral op aankomt — voor ons — is dat de teekenaar kans heeft gezien in zijn prent ter illustratie van zijn theorie een ongemeen aardig beeld te

geven van een landelijke danspartij in den Engelschen rococo-tijd — dat hij geestig weet te zijn dóór zijn neuswijsheid heen.

Dat erkennen we ook graag bij de stijve, zwaarwichtige en onbillijke bespotting „the five orders of Perriwigs”, een satire op een boek van Stuart over grieksche antieken (bl. 97). Er zijn pruiken evenals capiteelen van den Toscaanschen stijl (door bisschoppen of andere geestelijken gedragen) Dorische (zooals Aldermen droegen) Jonische of advocatenpruiken, Queerenthian (corinthische) enz. De minitieuze teekening van deze ingewikkelde hoofdbekleedsels, met de vele aanwijzingen door nummers en letters, de ondefinieerbaar grappige typeering van de weggelaten koppen, die telkens in de teekening is gelegd,

PAUL SANDBY. SATIRE OP HOGARTH'S ANALYSIS OF BEAUTY (FRAGMENT).